

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima neposredno od njega: 10 helera	U Beogradu i u krajevima neposredno od njega: 2-00
U manjim gradovima: 12 helera	U Beogradu na dostavu u kuću: 3-00
	U inostranstvu: 4-00

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 89.
Uprava i primanje pretplate Topličin venac broj 21. Telefon br. 26.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon broj 245.

RATNI IZVJESTAJI

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera

Kb. Beč, 13. marta.

Austro-ugarske i njemačke čete stoje pred Odesom.

U Veneciji su dva austro-ugarska borbena letilačka odjeljenja iz osvete za neprijateljski vazdušni napad napala talijansko letilište sleveroistočno od Mestra. Napadnute su četiri neprijateljske za spuštanje spremne lovačke letilice bombama u visini od 300—500 metara i zauzete uz žestoku paljbu mašinskih pušaka. Tom prilikom srušilo se jedno talijansko letilačko skrovište. Naši letaci su se svi povratili i bombardovali su uz put Trevizu i neprijateljske rovove na Piavi.

Na tirolskom frontu pobijedio je natporučnik Linke svoga dvadesetoga protivnika u vazdušnoj borbi.

Nadželnik glavnog stožera.

Izveštaj njemačkog vojnog vodjstva

Kb. Berlin, 13. marta.

Zapadno bojište:

U mnogim odsjecima je s večeri oživjela topnička borba. Stribajući jedan belgijski napad istočno od Nieuporta zarobili smo i časnika i 30 ljudi. U našem preduzeću istočno od Zonnebeke i jugozapadno od Fromellesa zarobili smo 23 Engleza i Portugalaca.

U Champagni su poslije jake topničke pripreme jurišale zapadno-franske čete protiv francuskih rovova sleveroistočno od Prosnesa i vratle su se, pošto su porušile neprijateljska postrojenja, sa 90 zarobljenika u svoje linije.

Jaka izvidnička djelatnost u vazduhu dovela je do žestokih borbi. Udebu smo oborili 19 neprijateljskih letilica i jedan izvidnički balon. Konjički satnik barun pl. Richthofen postigao je svoju 64. poručnik barun pl. Richthofen svoju 28. i 29. vazdušnu pobjedu.

Istočno bojište:

Njemačke i austro-ugarske čete nalaze se pred Odesom.

Mačedonsko bojište:

Kod Makova u zavijutku Crne Reke trajala je i juče povećana topnička djelatnost Francuza, koja je prije nekoliko dana otpočela povodom našeg uspješnog napada.

Na talijanskom frontu nema ničeg novog.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Austro-ugarske čete pred Odesom. Ratifikovan mir sa Rusijom. Nova američka akcija za mir.

Izveštaj bugarskog glavnog stožera

Sofija 13. marta.

Mačedonsko bojište:

Bugarska brzojavna agencija javlja s mačedonskog fronta: Na više mjesta na zavijutku Crne Reke i u prodjelu Moglena živahna obostrana topnička vatra i bacanje mina. U prednjem terenu zapadno od jezera Butkovo i na donjem toku Strume proljetali smo vatrom nekoliko engleska izvidnička odjeljenja. Na objema obalama Vardara živa djelatnost neprijateljskih letilica.

Dobručki front:

Primirje.

Ne valja im režijsa

Ništa ne izgleda podesnije, da nam jasno prikaže unutrašnji trulež i moralno slabu vrijednost diplomacije sila sporazuma, nego što je položaj, koji su zapadne sile u toku posljednje godine zauzele prema Nikolji Romanovu. Nije to bilo baš odavno, kad su vlastodršci u Londonu i Parizu primjetili, da bi vladar svih Rusa mogao postati otpadnik od njihove nasilničke politike. Avet zasebnog mira pružala je u Petrogradu svoje opasne ruke, a Engleska i Francuska nijesu se ni trenutka predomislijele, da cara, kao regenta i čovjeka, prinesu na žrtvu svojoj ratnofanatičkoj politici. Lažljivi mlinc onih oko Llovida (Georgea) stupio je u akciju uzasnom larmom, i za nekoliko nedjelja znao je cijeli svijet, da mora pasti stari ruski režim, koji je zaostao, te ne odgovara više duhu vremena. Centri sporazuma podjarivali su rusku revoluciju novcem, obećanjima i prijetnjama, a fraze o pravu samoodređenju naroda udesle su svoju sumnjivu muzičku pratnju. Nikola Romanov, najvjerniji i najpožrtvovniji skutonoša zapadnih drekavaca, postade suviše čovjek, a opasnost ruskog zasebnog mira izgledaše da je za koaliciju momentano uklonjena. Kreatore po modelu Miljukova i Kerjenskoga preuzeše carevo nasljedstvo, ostavši vjerne sluge svojih pariskih i londonskih gospodara i bankara, u sred krvi, koja se u svim krajevima zemlje pred njima pušila. Niko nije vodio brigu o sudbini vladara, skinutog sa prijestolja, ni jedan od diplomata, koji su se oko njegove vlasti vrtjeli, nije mislio na nesretnog čovjeka, kome je pored skiptra slomljen i jedan dio građanske sudbine. Oštro su solidni Englezi odbili da priznaju Nikolji Romanovu pravo na pribježište u njihovoj zemlji, sva srca ostadoše skamenjena pred njegovom nedostojnom sudbinom, a devetorostruki pravdnici sa strahom su se krstili,

ako je pred njima spomenuto ime „najbezobzirnijeg autokrate (!!) svih vremena“.

Ruska revolucija nije održala svojih obećanja. Ona je vezala sve snage zemlje i svojim režiserima toliko dosadila, da su i obnevidjeli i ogluhnuli. Veoma brzo su uvidjeli upravljači zapadnih država, da su u velikoj mjeri prevareni i njihova zbunjenost je bila sve veća. Mirom među Rusijom i četvornim savezom prevršila se mjera, a Paris i London nadjoše se u jednom jedinom očajnom grču. I tu — ispočetka tiho i kao neodređeno — prijedje u francuskom glavnom gradu ime Nikole Romanova preko usana jednog odgovornog, i gle — politička javnost već se dočepala slamke. Ministar spoljnih poslova, Pichon, iznenađeno je našao srca za sknutog cara, i odjedared iznašao po aktima, da „najbezobzirnijeg autokrata svih vremena“ upravo nije ni htio zaseban mir i da uopšte nije bio loš poglavica države. Ruku pod ruku s time otpoče uzbuna štampe u korist uspostave ruskog carizma, da bi prvu pogriješku režijsa — nadmašila drugom pogriješkom. Odjedared su bili zaboravljeni svi napadaji na zastarjeli sistem, zaboravljeno sve namjernenje za slobodu naroda, zaboravljena perfidnost, koja je Nikolju Romanova prvo prepustila svjetlu, a onda ga ostavila samom sebi. Moralni ogrtačiči spade sa ledja zapadnih vlastodržaca i pokazao njihov kostur, prostakluk i sebičnost. I njihova lozinka odjeknu kroz sve ulice: „Ko se s nama protiv Njemačke borit — to je ono glavno! Sloboda naroda — lupetanje živio car!“

Ali Woodrow Wilson, ovaj enfant terrible sporazumnih sila sa svojim nadmoćnim smiješkom, upade u novi trik režijsa. Dok je Paris slavio vladalačke vrline Nikole Romanova, poslao je on jednu depešu američkom konsulu u Moskvi, uvjeravajući ruski narod o svojem najtoplijem učešću u borbi za novu slobodu. I dok Pichon plete zakašnjele lovorike oko glave nekadašnjega cara, izjavljuje predsjednik Unije, da će Sjedinjene Države svom snagom potpomagati težnju Rusije za oslobodjenjem od starog autokratskog režima, da bi postala gospodarom svoga života.

I tako rade sporazumne sile: ili nemaju sreće, ili rade sa ravnodušnošću i glupošću.

Vazdušni napad na Napulj

Kb. Berlin, 13. marta.

Noću između 10. i 11. marta napadale su pomorske borbene letilice bombama žestoko i s velikim uspjehom pristanišna i vojna uređenja u Napulju kao i željezna postrojenja u Pagnolu.

Kb. Berlin, 13. marta. „Lokal anzeiger“ naziva napadaj njemačkih hidroplana na Napulj iznenađujućim. Izgleda, da su u Italiji bili toliko iznenađeni iznenađnom posjetom jugoslavinske obale poluostrva, da se čak nije moglo konstatovati, odakle su bili napadači.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bern, 13. marta.

Havas javlja: Prilikom vazdušnog bombardovanja Napulja poginulo je 15, a ranjeno 40 lica.

Problem mira

Američki senat za mir. — I Engleska za mir?

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Haag, 13. marta.

„Central News“ javljaju iz New-Yorka: Američki senat je zamolio predsjednika Wilsona, da još jedan-put procijeni, da li su se popravili izgledi za opšti evropski mir. Wilson je odgovorio, da je od engleske strane dobio sličan poziv, te je dodao, da se odluka ovog pitanja prepušta njegovoj uvjerenosti. Pod takvim okolnostima on se odlučio da pošalje u Paris dva senatora za studiju evropskog položaja, za tim jednog člana vlade i pukovnika Housea.

Pitanje japanske intervencije u Sibiru

Razdor između Amerike i sporazumnih sila.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 13. marta.

Iz Londona se javlja: Lloyd George namjerava da otputuje u Ameriku, da s Wilsonom dođe u neposredni dodir. Naročito je pitanje o japanskoj intervenciji otvorilo veliku provalu između Amerike i zapadnih sila, uslijed čega je taj korak ministra predsjednika postao potreban.

Amerika odlučno protivna japanskoj akciji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 13. marta.

Washingtonski dopisnik „New-Yorker“ javlja: U jednom predstojećem proglašenju izjavio je Wilson, da Sjedinjene Države ne bi mogle odobriti japansku akciju u Sibiru. Akcija Amerike na krajnjem istoku bila bi protivna cjelokupnoj tradiciji novoga svijeta. Od toga položaja neće se Wilson dati odvratiti ni političkim obzirima niti neposrednim vojnim interesima.

Izjava japanskog ministra spoljnih poslova.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Budimpešta, 13. marta. „Az Est“ javlja iz Rotterdama, da je, kao listovi iz Tokija doznaju, japanski ministar spoljnih poslova Motono izjavio, da sile sporazuma nijesu pozvale Japan, da pošlje čete u Sibir, ali se o tome vode pregovori, te nije umjesno, da se još sađe o tome daju izvještaji. Vođj ovonacije zagarovao je akciju u Sibir, našto je Motono izjavio, da do sada nije još ništa riješeno o odušiljanju četa u Sibir. Ali pregovori vode se sa najvećom pažnjom.

Događjaji u Rusiji

Moskva u rukama anarhista.

Kb. London, 13. marta.

Reuter javlja: Dopisnik „Morningpost“ javlja iz Petrograda pod 10. o. m. j. Čujem, da je Moskva u rukama anarhističke stranke, sa kojom će boljševiki imati ljutog boja. Sumnjivo je, da li će petrogradske trupe uspjjeti, da stignu do Moskve. Osim toga su vojnici sasvim razuzdani i hoće smjesti da sa fronta idu kućama, a kod organizovanih odjeljenja vidi se jasna namjera, da ostalima sprječie pohod na Moskvu. Sigurno je, da boljševike ugrožava veće zlo, nego samo rascjep u samoj stranci. Oni su na svaki način odigrali svoju ulogu. Poslije osmomejsenog razgovora, boljševiki su za polovinu toga vremena vratili narod pod despotizam. Vođe boljševika u Petrogradu pažljivo posmatraju, izvjesno, da bi spriječili njihovo udaljanje. Mnoge njihove pristalice misle, da je predložena seoba u Moskvu samo sravno bjegstvo od njihovih zadataka.

Turske čete ušle u Erzerum

Kb. Carigrad, 13. marta.

Turski vojni izvještaj od 12. o. m. javlja, da su turske čete ušle u Erzerum i da se trude, da pogase požare, koje su Jermeni počinili.

Francuski vojnici za neodložni mir

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 13. marta.

Zbog oskudice u životnim namirnicama izbio je u Rouenu ustanak, na kome su sudjelovali i vojnici, zapošleni u tvornicama municije. Za vrijeme nemira čuli su se živahni uzvici, koji su tražili neodložni mir. Za svladavanje ustanka upotrijebljena je američka vojska.

Rusi za ratifikaciju ugovora o miru

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 13. marta.

„Journal“ javlja: Prookret u Moskvi dovodi se u vezu sa izjavama Lenjina, kojim je on razložio, zašto je Rusija primorana da prihvati mir. Ođ

PODLISTAK

Sto je Srema, toga više nema!

Braca Jova Kajaga bio je filozof osobite vrste. Kako ono pričaju za Schillera, da je stavljao noge u ledenu vodu, kad je htio da napiše štogod pametno, ili za Pascala, da je mirisao gnjile jabuke, kad se spremio da misli štogod baš zdravo mudro, tako je i braca Jova filozofirao tek kad se ponopio. Pa kako je to moderno, da se ne filozofira po absolutnoj metafizici o vječnim stvarima, nego se raspravljaju pitanja psihološka i moralna, braca Jovan bijaše kroz moderan filozof: sva njegova spekulacija upravljala se na psihologiju i moral.

On je govorio:
— A šta nam ovi mudraci psuju na naš slavonski svijet?! Tako pametno, kao Slavonac, ne živi pod sunceom ni ko: hrani se kako treba, pije dobro i puno, radi po potrebi, djevojke su mu lijepe i mile, gleda da drugomu ne čini zla i kvara, pa šta treba da se u njemu popravi i poboljša? Ni brige te, — što je Srema, toga više nema!

U Slavoncu našao je braca Jova uglednika za svoj život i nauku o životu. U njegovoj sobi visjela je samo slika Uroša Predića: „Vesela braća, žalosna im majka“, i on je s uvjerenjem govorio:
— Ovo je najljepša slika na svl-

jetu! Ni Rafael, ni Michelangelo, ni Böcklin, ni Vereschagin, ni Joza Bužan nijesu naslikali ovakve slike! Ovo je naš svijet, ovo je naše selo, naši ljudi, naše veselje — ovo je slika naš slika!

Večeras, kao svake večeri, skupilo se oko braca Jove staro društvo: braca Aca i braca Tasa. Njih su trojica bili „stari društvo“, svaku večer zajedno, bez prestanka u veselju, piću i pjesmi.

Kad je već podmaklo doba i čika Simo birtaš, kojemu su najčešće i najradije zalazili, stao drilemati, a to je značilo, da sad treba odlaziti, reći će braca Jovan svečano:

— E, braćo, već dugo nije bilo kod nas slave. Sutra je subota, a baš su prošla tri mjeseca od mog svečarstva, pa da se sutra svečano obučemo i dostojno proslavimo taj svečani dan!

— Eto nevolje! — uzdahnu braca Aca — da nas bude čika Sima istjerao iz birtlje, još bismo bili zaboravili, da se spomenemo te znamenite zgode.

— Ne zaboravlja Bog svojih! — dometne braca Tasa.

— Ni brige te, sivi sokole!... Sve u svoj čas. Sve samo polako, pa će sve biti dobro! Ali ajde, Aco, zapjevaj mi, da me tuga mine!...

I Aca zapjeva zvučno, široko i glasovito...

Sutra u večer osvanula braća kod čika Sime u svečanom odijelu. Slavila se slava, njih se sva trojica osjećala nekud svečanilo i dostojilo. Pili su s

većim zadovoljstvom, pjevali s većim zanosom, veselili se s nekom većom spremnošću i opravdanjem. Ali čika Sima stao je i večeras u izvjesni čas drilemati, i njih trojica moradoše ostaviti toplo njegovo ognjište.

Nije slava svaki dan i ne slavi se badava, pa se njih trojica zapute u kavanu. I tu se pilo do kasne noći, sve dok ih nijesu prestali dvoriti, pa kad su vidjeli, da nema vina, spremili se sami na put. Braca Jova plati račun, nešto je usfalilo, pa su to pridometnuli Aca i Tasa. Kad su izišli na sokak, a ono ti bližeda mjesečina obasjala grad, kao da se srebro proslu po njemu.

— Alaj, braćo, vidil ljepote, što nam je Bog daje! Svi ovi, što sad spavaju, i ne slute, kako je lijepo, samo nas trojica to gledamo, — to je Bog stvorio za nas trojicu! Ajte, braćo, kod mene, imam još dvije boce rakje, pa da dočekamo zoru baš onako kršćanski!

I oni polako podjoše do braca Jove.

Ujedared se braca Jova nešto dosjeti, okrene se i podje nekoliko kuća natrag, pa zakuca na prozoru. Aca i Tasa potrče za njim, pa ga stanu psovati:

— Ta, jesi li poludio, šta ne puštaš svijet da ljepo u miru spava.

— Ajde, manite se, da vidiš komedije! — odgovori im Jova, pa i opet zakuca na prozoru.

Ujednoš se začuje, kako je u sobi nekog zapalio žičicu i na prozoru se zasja crvenkasto, slabašno svjetlo od

svijeće. Jova odmah turi ruku u njedra, kao da je pod kaputom štogod sakrio. Digne se zastor sa prozora, otvori se malo staklo i kroza nj proturi glavu stari Židov Izak, pa uslužno zapita:

— Was wünschent?

— Hoćete li kupiti vjevericu? — zapita ga Jova.

— Was ist das „weritz“?

— Ta eto, vjeverica, valjda znate, šta je to, prodat ću je jeftino.

Stari Izak se okrene u sobu i stane zvati ženu:

— Sara, Sara, was ist das „weritz“?

Ne potraja dugo, a eto se kod prozora javi i Sara.

— Šta imao za prodati? — upita odmah Jovana.

— Vjevericu.

— Pa šta tražio za taj vjeverica?

— Dva seksera.

— Daj za petnaest krajar.

— Ne dam, ako hoćete za osamnaest.

— No, znaš, ja ti dala šestnaest.

— Još nešto, osamnaest, ili ja idem.

— No pa znaš, ja ti dala sedamnaest.

— Ne čete za osamnaest?!... E, onda s bogom!

I okrene se i ode, a stari Izak ostade sa Sarom tužno gledajući za njima i dozivajući Jovana, da će mu platiti i osamnaest krajar.

Jova je i tu zgodu upotrebio, da o

njoj filozofira:

— Eto, što su ljudi, koji gledaju samo na dobitak i zasluzbu. Oni su robovi i slugu svijtu i svakoga, s njime smiješ bijati i okvake neslane šale, a oni još žale, što nijesu pazarili. Da dodješ našem čovjeku, pa da mu to uradiš, ubio bi te kao pseto — ni brige te, sivi sokole...

Sve polako došli do Jovanova stana, pa kad uljezoše u njegovu sobu, razvaganije se kao kod kuće. Aca i Tasa legoše na kanape, prislonivši glavu jednu uz drugu, pa zapjevaše u dvcle:

Neka uzdiše, tko mora,
Suze nek lije
Jer u mojim očima
Suza više nije,
Pjevaj, Jelo, veselo,
Nek se čuje glas,
Pjesma mome životu
Jedina je spas!

Odmah se sa strane na zidu čulo kucanje kojim su sanjivi komšije „vrlo učtivo“ molili za mrvu obzira, ali ta je njihova molba ostala posve neuvažena, jer vesela braća zapjevaše još gromkije:

Cura šiske spustila,
Oči prekrila,
Pa je svima momcima
Pamet zamijela!
Pjevaj, Jelo, veselo...

Lupanje na zidu odjekne nešto glasnije, ali braca Jovan, Aca i Tasa ni da bi se na nj obazreli.

Jovan je stavio na stol slavnu oku

195 članova sovjeta na pitanje brzojavnom putem odgovorilo je 110 da glasaju za ratifikaciju. Najglavniji uzrok Lenjinovog držanja je popuna desorganizacija ruske vojske, koja nije sposobna ni za kakvi otpor.

I sovjeti odobrili ratifikaciju mira.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 13. marta.
„Nouveliste de Lyon“ javlja iz Moskve, da su moskovski sovjeti velikom većinom usvojili ratifikaciju ugovora o miru za zaključenog sa središnjim vlastima.

Boljševici — ruska komunistička stranka.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bern, 13. marta.
„Le Temps“ javlja iz Petrograda: Prema riješenju partijskog kongresa mijenja se ime boljševičke stranke u „ruska komunistička stranka“. Stranka je velikom većinom odlučila, da se ratifikuje brest-litovski mir.

Rumunjska i središnje vlasti

Novi rumunjski ministar spoljnih poslova u Beču.

Kb. Bern, 13. marta.
Dosadašnji rumunjski poslanik u Londonu, dr. Misu, koji je juče došao ovamo iz Parisa, posjetio je ovdječnjeg austro-ugarskog poslanika, baruna Musulina. Odavde će se Misu uputiti preko Beča u Rumunjsku, gdje će pruzeti portfelj ministra spoljnih poslova u kabinetu Averescua.

Vazdušni napad na Paris

Kb. Paris, 13. marta.
Havas javlja: Jučerašnjem vazdušnom napadu na Paris palo je žrtvom 29 osoba, 50 je povrijeđeno, 66 osoba, većinom žene i djeca, ugrušilo se u pokušaju u paničnom bježanju u podzemnu željeznicu. U jednoj bolnici, koju je bomba pogodila, 6 je osoba poginulo, 1 je ranjeno.

Zeneva, 13. marta.
Vazdušni napad na Paris je izvršilo 30 njemačkih letalica.

Njemačka pomoć Finskoj

Predsjednik finske republike kod Hindenburga.
Kb. Berlin, 13. marta.
Hindenburg i dočimni potpredsjednik pi. Bussche primili su predsjednika finske republike, Svinhufvuda.

Mir sa Ukrajinom

Podjela ukrajinskog žita.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 13. marta.
O načinu podjele žitnih zalaha, koje će se dobiti u Ukrajini, izmedju Njemačke i Austro-Ugarske utvrdjeno je, kako „Kölnische Zeitung“ javlja, da do 31. jula Njemačka i Austro-Ugarska podjednako dobiju. Austro-Ugarska će u prvoj polovini vremena dobiti dva put više od Njemačke, a poslije do 31. jula podjela će se izvršiti obratno, jer će Njemačka dobiti dva put više.

Poslije mira sa Rusijom

Važna konferencija u Berlinu.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Budimpešta, 13. marta.
„Az Est“ doznaje iz Berlina, da je juče bilo savjetovanje kod cara, na kome su učestvovali Hindenburg, Ludendorff i politički faktori. Savjetovanje su se ticala cjelokupnog kompleksa istočnog pitanja. Računa se da će se u brzo završiti ukrajinska i finska ekspedicija, ali se ipak mora konstatovati sve jača anarhija u Rusiji, koja može izazvati promjenu političkog položaja. Nikako se ne može istočni front napustiti od četa, dok prilike u Rusiji ne postanu stalne.

Unakaženi njemački vojnici.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 13. marta.
Kod Pečori, istočno od Psokova, nadjeni su ličevni 9 unakaženih njemačkih vojnika. Za to je na grad udarena kontribucija od 300.000 rubalja. Borbe na veliko-ruskom frontu protiv crvenih gardista i razbojničkih četa su u glavnom završene i vojničke operacije su obustavljene.

Sporazumne sile i Rusija

Kb. London, 13. marta.
„Daily Chronicle“ javlja iz Petrograda: Ovamo je stigla vijest, da su konzuli sporazumnih sila u Vladivostoku uputili ultimatum mjesnim vlastima, kojim zahtijevaju, da se ponovo uspostavi vladavinski sistem, koji je postojao prije boljševičke vladavine, kao i zaštitu pripadnika zemalja sporazumnih sila protiv mješavine mjesne uprave.

Petrogradsko englesko poslanstvo u Stockholmu.

Kb. Stockholm, 13. marta.
Članovi petrogradskog engleskog poslanstva prispjeli su ovamo.

Slobodna Finska

Budući vladalac Finske.
Berlin, 13. marta.
Povodom vijesti švedskih listova, da ima izgleda da će pruski princ Oskar biti budući vladalac Finske, berlinski listovi su obaviješteni sa zvanične strane, da je ta vijest prosta izmišljotina.

Prijateljsko raspoloženje prema Nijemcima.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 13. marta.
U Finskoj je raspoloženje sve više naklonjenije Nijemcima. Nasilna vladavina, koju su boljševiki tamo vršili, neopisiva je. Uslijed rastrojenih prilika zemlja pati od gladi.

Podmornički rat

NOVA POTAPLJANJA.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Kb. Berlin, 13. marta.
Wolfvov uređivja: Nov uspjeh si podmornica na sjevernom bojištu: 19.500 bruto tona. Medju potopljenim brodovima nalazio se engleski nooružani parni brod „Rottpole“, 4502 tone, koji je bio natovaren sa 7000 tona ječma i 615 tona čelika. Kapeitan broda je zarobljen. Druga dva parna broda od 5000 tona potopljena su na zapadnom izlazu iz kanala.

Načelnik admiralskog stožera mornarice.

Potopljen parni brod.

Kb. Bern, 13. marta.
„Progres de Lyon“ javlja iz Parisa: Raniji njemački parni brod „Nürnberg“ (3780 tona), koji je Francuska u Senegambiji uzela u svoju službu, od nepoznatog je parnog broda potopljen.

Najnovije brz. vijesti

Talijanska granica opet otvorena.
Kb. Lugano, 13. marta.
Talijanska je granica ponovo otvorena.

Predsjednička kriza u Kitaju.

Rotterdam, 13. marta.
„Morning Post“ javlja iz Tientsina: Politički položaj u Kitaju se približuje krizi. Predsjednik smjera da odstupa zbog svog uzdrmanog i sa svim bezizglednog položaja.

Sa Balkana

SRBIJA.

Napad na srpsku vladu.
Zenevski „Srpski List“ napada italje Pašica. Jedan članak lista konstatuje sa žaljenjem, da velika srpska nesreća nažalost nije bila u stanju, da narod ujedinji, te okrivljuje srpsku vladu i njene organe, da sa Srbima ne pošupa kao sa ljudima i građanima, nego kao sa predmetima. Djelovanje srpske vlade ne odgovara željama i zahtjevima srpskog naroda, jer se ne upravlja prema srpskim interesima. Odnosi prema saveznicima nješu nipošto tako dobri, kako bi se moglo željeti. Sa Italijom ide tek za nevođu, a sa bratkom Crnom Gorom postoji smrtno neprijateljstvo. Naša vlada nije se unaprijed sterala ni za sadašnjost, ni budućnost mladolovenske politike. Takođe i narodno imanje nije upotrebljeno ni na potpomaganje stanovništva, zaostalog u zemlji, niti na potpomaganje išejerih Srba. Zvanični predstava i Srbije zloupotrebilju svoju vlast za partijske ciljeve. Izdati novac služi samo njihovoj partijskoj propagandi, a ne dobri srpskog naroda.

TURSKA.

Engleska i Turska.
„Sabah“ izvodi, da se neprijateljsko raspoloženje Velike Britanije prema Turskoj primjećuje takođe u posjednjim govorima engleskih državnika. Okad je Engleska okupirala Indiju i Egipat, ona nema drugog cilja, do da unisti Tursku, a kapital da učini svojim slugom. Jaka Turska značila bi za svjetsko gospodarstvo na istoku ogromnu opasnost, pošto se nalazi na putu izmedju Indije i Europe. Sada je glavni ratni cilj Engleske u raskomadanju Turske, koja je u ratu bila izložena najvećim engleskim napadima. I u svima nezgodama Turske poslije revolucije od 1908. godine Engleska je glavni krivac. Najbolji odgovor na planove o uništavanju jesu junačka djela Turske u zajednicu sa saveznicima, Engleska se mogla uvjeriti iz govora Czernina i Hertlinga, kako je čvrst savez izmedju ove četiri sile. Izmedju Turske i Engleske zjapi ponor, koji se nikad ne može premostiti.

Mila Manojlovićeva
biv. član Sk. poz.

Dr. Zvonimir Piškulić
vjenčani

Novi Vinodolski Beograd
35671

Grad i okolica

Dnevni kalendar

Danas je četvrtak 14. marta, po starom 1. marta. — Rimokatolici: Matilda, pravoslavni: Mučenici Evdokijski.

Casnička i cinovinjska kasina otvorena je počam od 15 februara do 11 sati u noći.

C. i k. vojnički dom: Citanova, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.

Kinematografi: Vojni kinou Kralja Milana ulici br. 56 (Koloseum); U 6 sati poslije podne predstava za vojnike, a u 8 sati uveče predstava za sve (časnike, vojnike i građane). — **C. i k. gradjanski kino** na Izlazjama br. 27 (Paris): U 5 sati poslije podne i u 7 sati uveče opšte predstave. — **Beogradski ometum u amtskom pozorištu,** prije Boulevard): Početak predstave u 8 sati uveče.

Biblioteka za pozajmicu (Balkanska ulica br. 1, Hotel Moskva). Otvorena od 10—1 sat prije i od 3—7 sati poslije podne.

Noćna služba u ljekarnama: Od 10. do uključivo 16. marta vršice u Beogradu noćnu službu ove ljekarne (apoteke): **Selsković,** Kneza Mihajla ulica 45; **Viktorić,** Terazije 28; **Prendić,** Kralja Aleksandra ulica 64; **Stojčić,** Sarajevska ulica 70.

Saobraćaj na ratnom mostu izmedju Beograda i Zemuna obustavljen je svakog dana od 7—8:30 sati prije podne od 12:30—2 sata poslije podne.

Parobrodarski saobraćaj. Izmedju Zemuna i Beograda. Red plovidbe, koji važi od 26. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 pr. podne te u 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30 poslije podne. — Polazak iz Beograda za Zemun: 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne, te u 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 18 sati poslije podne. — Izmedju Zemuna i Pancsove Red plovidbe, koji važi od 26. januara do dajne naredbe; iz Zemuna za Pancsovu svakog dana u 6 sati ujutro i u 12 sati u podne. — Iz Pancsove za Zemun: dnevno u 8:30 sati prije podne i 3 sata poslije podne. Brod koji saobraća izmedju Zemuna i Pancsove i obratno ne pristaje u Beogradu. — Izmedju Beograda i Sapača, Polazak iz Beograda za Sabac svake srijede i subote u 7:30 sati u jutro. Polazak iz Sapača za Beograd svakog četvrtka i nedjeljom u 7 s. u jutro. — Putnički parobrodarski saobraćaj izmedju Oršave i Zemuna i izmedju Oršave i Bratca Polazak iz Oršave za Zemun: nedjeljom, utorkom, četvrtkom u 6 sati u jutro. Iz Zemuna za Oršavu: ponedjeljkom, srijedom i petkom u 4 sata poslije podne, iz Oršave za Bratca: utorkom i subotom u 6 sati u jutro. Iz Bratca za Oršavu: ponedjeljkom i četvrtkom u 10 sati prije podne. (Brodovi, na toj pruzi ne pristaju do dalje odredbe u Prahovu, Vidinu, Rahovu i Silistriju. Ovakvo redi za prugu Oršava—Bratca važi do 15. marta; od 15. marta oveden je novi vozni red, koji smo već objavili, a koji ćemo na ovom mjestu donositi počam od dana stupanja na snagu). — Parobrodarski saobraćaj izmedju Beograda i Smedereva: Odlazak iz Beograda za Smederevo nedjeljom i četvrtkom u 3 sata poslije podne iz Smedereva za Beograd utorkom i petkom u 8 sati u jutro.

Većeravanje u kafi i restoranima: **Kupatilo u Car Dušanovoj ulici.** — **1. Kupatilo** u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — b) Za gradjansvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — **2. Parno kupatilo** za časnike i njima ravnne činovnike otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — Za gradjane muškog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljkom i četvrtkom (ako u te dane ne pada katav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — **Casnična i njima ravnim činovnicima** stoje na volju da se služe parnim kupatilom i u dane odredjene za gradjansvo (ponedjeljkom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12 1/2 sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Posjet bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Brdan“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U

c. i k. gradjanskoj bolnici: u utork, četvrtak i nedjelju od 1—3 poslije podne. **Kućna bolnica:** Posjeta nije dozvoljena. Obavještena o bolesnicima dnevno od 11 do 12 sati prije podne na ulazu u baštu bolničke zgrade sa strane Vidinske ulice.

Narodne dobrotvorne predstave.
(„Kod bijeloga konja“)

Za sutrašnju predstavu „Kod bijeloga konja“ veliko je interesovanje kod publike već i zbog toga, što se ovom prilikom pojavljuju i neki istaknutiji glumci, koje do sada nismo vidjeli na novoj sceni. Tako, svoju staru ulogu Hincelmana prikazuje g. Sava Todorović, a njegovu čerku Klaricu, gca Zora Todorović. Osim njih pojavljuju se: u ulozi fabrikanta Gizecka g. Ilija Stanojević, a kao kćerica Jozešina gđa Stokić. U drugim istaknutijim rolama vidjećemo gdje: Ansenović, Jurković, Rucović, i gg. Gošić, Beličić, Dinulovića, Spiridonovića, Pavlovića, Jovanovića. — Režiju ima g. I. Stanojević, a izmedju čnova svira c. i k. garnizonska muzika pod osobnim ravnanjem kapelnika g. Piro-a.

Pošto su ulaznice za sutra sasvim rasprodane, to će se predstava „Kod bijeloga konja“ ponoviti u utork, 19. o. m. Karte za ovu drugu predstavu izdaju već od subote knjižare „Jugostok“ (Süd-Ost) na Terazijama i S. B. Cvije- nović.

Plemeniti dar.
Jovan i Jovanka M. Ristić, djeca pok. pukov. Milana Ristića, poslali su središnom odboru za pomoć tri stotine (300) kruna, da se podijeli nevoljnim, za pokoj duše njihova oca. Središni odbor blagodari darodavcima na plemenitom daru.

Za beogradsku sirotinju.
Gospodja Mica Dr. Ristića, priložila je sirotinjskom odjelenu opštine grada Beograda svotu od 20 kruna, kao svoj prilog za pomaganje beogradske sirotinje.

Dobrotvorna predstava 31. pješačkog puka.
Dobrotvorna predstava u korist udovica i siročadi poginulih iz c. i k. pješačkog puka br. 31., koja će biti 16. o. m. u pozorišnoj dvorani ovdječnjeg mjesne etapne menaže, već sad obraća na sebe živo interesovanje. Predstavljaje se Maksa Halbea zanimljiva drama „Mladost“, koja je još prije nekoliko godina bila zabranjena. Predhodna prodaja karata vršice se od danas u četvrtak dnevno od 9—12 sati prije podne i od 3—6 sati poslije podne na pozorišnoj blagajni. U Zemunu će se vršiti predhodna prodaja od danas u kancelariji kapetana Matzeka u glavnoj ulici broj 52. Po svršetku predstave stoji zemunskim nesjeticima na raspoloženju zaseban brod, koji u 12 sati noću polazi iz Beograda za Zemun. Za vožnju se plaća 1 kruna od osobe.

Prilog crvenom krstu.
U opštini Vrčinu, kotara grockog, prikupljeno je 299 kruna za crveni krst. Ovu je svotu c. i k. kotarsko zapovjedništvo već uputilo svome opredjeljenju.

Vojno-lječničko izvještajno veće.
Na poziv c. i k. vojne glavne gubernije u Srbiji držače poznati budimpeštanski hirurg stožerni nadležnični profesor dr. Tibor pl. Verebely, 15. o. m. u 6 sati uveče u hirurškom odjelenu pričnevo bolnice „Brčko“ predavanje o „korektivnim operacijama ratnih ozljedja ekstremiteta“. Predavanje će biti u okviru vojno-lječničkih izvještajnih večeri kao sedma sjednica pod predsjedništvom sanitetskog šefa

rakije u boci od jamičke kiselice i kako u njegovoj sobi nije bilo druge čaše, van jedna, i ta za vodu, stali su rakiju piti iz bode, što je posve u skladu s pravim narodnim običajima. Razvi se veselje nevidjeno, razleže se pjesma mečuvina, praćena sve energičnijim udarcima na komšinskom zidu.

— Lupaj ti samo, lupaj!... Ni brige te, sivi sokole! — sarkastično se braca Jovan smilao komšinskom zidu.

— Aci to lupanje dodijalo, pa digao me u vis i stao petama lupati po zidu kao za odgovor.

— Eto ti čuda od veselja! — stao Jovan da filozofira. — Napijše se, ne znaš što radiš, pa osjećaš, da ti je u dom raspoloženju najljepše. Čudnog li uređenja svijeta ovoga, mili Bože! A mi smo ipak vaspitani ljudi, ali šta ćeš, od svog se kola ne možeš istrgnuti. Živio Tolstoj i pokoj duši prijatelju Pobjedonoščevu — to su moja dva čovjeka!

(Svršiče se.)

MALI PODLISTAK

Istorijski kalendar

Klopstock — Johann Strauss — Ehrlich — Karlo Marx — Windthorst.

Na današnji dan, 14. marta 1803. godine umro je u Hamburgu njemački pjesnik Friedrich Gottlieb Klopstock, jedan od šestorice (Goethe, Schiller, Lessing, Herder, Klopstock i Wieland) klasika nove njemačke književnosti. Klopstock je rođen 2. jula 1724. godine u Quedlinburgu. Već kao gimnazista dao je prve dokaze o svom pjesničkom talentu. U toku svoga školovanja udubio se sa voljom i ljubavlju u studij

starih klasika. Pod uticajem Miltonovog „Izgubljenog raja“ pojavila se u njemu misao, da napiše epopeju „Mesija“. Prve je tri pjesme toga spjeva napisao u Jeni, kuda je bio otišao da studira teologiju, pa je poslije nastavio u Leipzigu, kuda je bio prešao. U Leipzigu je Klopstock stupio u krug mladih književnika, koji su se kupili oko časopisa „Bremer Beiträge“, gdje su prve tri pjesme Klopstockovog „Mesije“. Bodmer je najtoplije pozdravio pisać „Mesije“ i preokrenuo mu je veliku budućnost. U Leipzigu je Klopstock bio napisao i dosta lirskih pjesama, medju njima nekoliko svojih najljepših oda. Iz Leipziga je otišao u Lavgensolzu za domaćeg učitelja u nekoj uglednoj porodici. Nesretna ljubav rukovodila ga je, da napusti Njemačku, i da na poziv Bodmerov ode u Zürich gdje je stigao u julu 1750. godine. U medjuvremenu bila je u Njemačkoj nastala žučna polemika o Klopstockovom „Mesiji“, koji je u prvi mah bio ostao dosta neopažen. Naročito je Gottsched vodio žestoku borbu protiv „Mesije“. U Zürichu je Klopstock kao mlad čovjek živio dosta burno, što je razočaralo Bodmera, koji je očekivao, da u njemu vidi „svetog“ pjesnika, te je došlo skoro do potpunog raskida izmedju njih dvojice. 1751. godine odredio je danski kralj Friedrich V. Klopstocku subvenciju od 400 talira, da u Kopenhagu završi svoga Mesiju. Na putu se upoznao sa Metom Moller, koju je 1754. godine uzeo za ženu. 1755. godine bio je „Mesija“ dovršen sve do desete pjesme. Ono nekoliko godina srećnog bračnog života bile su najplodnije stvaralačko doba Klopstockovo. U Kopenhagu je Klopstock napisao svoje prve rasprave u prozi, a 1757.

godine prvi put je pokušao sreću na polju drame sa djelom „Adamova smrt“. 1758. umre mu žena. Do 1762. godine živio je Klopstock još u Danskoj, a 1762. do 1764. godine živio je u Halberstadtu u krugu svoje porodice. 1763. godine stupio je u dansku državnu službu kao savjetnik poslanstva. Produžujući „Mesiju“ napisao je i tragediju „Salomon“ i bardijet „Die Hermannsschlacht“. 1771. godine priredio je samostalno izdanje svojih oda. 1791. godine Klopstock se ponovo oženio udovicom nekog pl. Winthema. 1772. godine bio je svršio tragediju „David“, a 1773. godine bio je potpuno dovršio svoje životno djelo, spjev „Mesija“. „Mesija“ se prijevodi na francuski, engleski i talijanski u veliko proću i van Njemačke. U ono je doba naročito književnički podmladak obožavao Klopstocka, u kojemu je gledao svoj pjesnički ideal. 1774. godine pozvao je markgrof Karlo Friedrich badenski Klopstocka, „pjesnika vjere i domovine“, kako ga je nazivao, da stalno živi na njegovom dvoru, ali je Klopstock već 1775. godine sit dvorskog života, napustio Karlsruhe. Bio se sprijateljio sa Goethe-om, ali su se brzo opet otuđili jedan od drugoga zbog toga što je Klopstock nešto bio kritikovao život u Weimaru. Posljednjih 28 godina svoga života proveo je Klopstock povučen od svijeta. Daljem razvoju njemačke književnosti nije se htio prilagoditi. I dalje je pisao ode, ali se sada na njegovoj lirici opazala glomaznost i nerazumljivost u izrazu. U vezi sa opštim budjenjem narodne svijesti u Evropi odao se i Klopstock potpuno nacionalno-patriotskom pravcu. Oduševljeno je pozdravio rat za nezavisnost Sjedinjenih Država i sazivanje staleške

skupštine u Francuskoj, prvu predigru francuske revolucije. Za to je dočnije je počasti dobio diplomu francuskog gradjanina; dočnije je pak u pismu upućenom predsjedniku konventa otvoreno izjavio, da se ne slaže sa dočnijim razvojem francuske revolucije. 1801. godine Klopstock oboli, februara 1803. godine pao je konačno u krevet, pa je umro na današnji dan 14. marta 1803. godine. Sahranjen je uz upravo veličanstvene počasti. — 14. marta 1804. godine rođen je u Beču čuveni kompozitor i muzičar Johann Strauss, nazvat „kralj valcera“. Bio je prvo violinista u Lanerovom orkesru, a 1824. godine osnovao je samostalan orkestar, sa kojim je postigao velikog uspjeha, koje u samom Beču, koje na velikim turnejama, pa je najzad postao direktor dvorske balske muzike u Beču, na kom je položaju umro 25. septembra 1849. godine. Naslijedio ga je njegov sin, koji se takodje zvao Johann Strauss, i koji je bio isto tako poznat kao komponista. — 14. marta 1854. godine rođen je u Strahlenu u Sleskoj poznati medicinar profesor Paul Ehrlich, koji se 1909. godine proću u cijelom svijetu pronalaskom salvarsana. 1878. godine postavljen je za asistenta na berlinskoj klinici. 1890. godine došao je na institut za infekcione bolesti, 1891. godine postao je vanredni profesor, 1896. godine postao je upravnik zavoda za ispitivanje i provjeravanje seruma, koji je 1899. godine sa proširenim djelokrugom premješten u Frankfurt na Majni, gdje je Ehrlich gotovo stalno živio do smrti, baveći se prvenstveno proučavanjem krvnih bolesti. 1909. godine pronašao je sa svojim pomoćnikom, Japancem Hatom svoj preperat br. 606 (salvarsan), sa kojim

su postignuti veliki uspjesi u liječenju luesa. O značaju i budućnosti ovog preparata, koji se sastoji iz dioksidijsamidoarsenobencola, nauka još nije rekla posljednju riječ. 1908. godine dočnjena je profesor Ehrlichu Nobelova nagrada za medicinu. Prof. Ehrlich je umro 1915. godine. — 14. marta 1883. godine umro je u Londonu, gdje je dugo godina živio, osnivač savremenog socijalizma u srednjoj Evropi Karlo Marx. Kao i Bebel, Marx je rodom sa Rajne (Bebel je rođen u Kölnu), i to se rodio u Trieru 5. maja 1818. godine. Otac mu je bio advokat. Studirao je u Bonnu i Berlinu prava, a pored toga i istoriju i filozofiju. 1842. godine postao je saradnik liberalnog lista „Rheinische Zeitung“. Kada je ovaj list zabranjen, Marx se preseli u Paris, gdje je pokrenuo časopis „Deutsch-französische Jahrbücher“, a 1. januara 1844. godine pokrenuo je u francuskoj prijestonici prvi put krajnje socijalistički list „Vorwärts“ („Naprijed“), koji je dočnije postao glavni organ njemačke socijalne demokracije. 1845. godine protjeran je Marx iz Parisa, pa je otišao u Bruxelles, gdje je sa Friedrichom Engelsom otpočeo raditi na praktičnoj agitaciji. Izabran je za potpredsjednika njemačke delegacije pri međunarodnom demokratskom savezu, a bio je i član tajnog udruženja „Savez pravednih“, osnovanog još 1836. godine. 1847. god. izdao je neke rasprave na francuskoj jeziku, 1848. god. izdao je sa Engelsom poznati „Komunistički manifest“, u kojemu je iznio svoja glavna načela. Kada je u Parisu izbila februar-ska revolucija, Marx je pošao u francusku prijestonicu, ali su ga vlasti zadržale od puta, pa je otišao u Niemač-

Narodna privreda

Sadienje voćaka.

Nastupanjem proćnjih poljoprivrednih radova počinje i rasadienje raznih voćaka. Zato smatramo da je korisno, da se i u ovome pravcu da uput privredniku.

Treba napomenuti nekoliko važnih činjenica, koje u izvjesnim prijkama usvajaju uspjeh sadienje voćaka, ili opšte stoje s njim, takoreći, u nerazdvojnoj vezi.

Prvo treba istać izbor vrsta voćaka za sadienje i to prema stvarnoj potrebi. Za uspjevanje voća prvo treba birati one vrste, koje su pogodnje za uspjevanje u dotičnom klimatskom predjelu, a na drugom mjestu dolazi osobina. Prema toj činjenici važe dva pravila: Jabuka traži zemlju snažnu i propusljivu, sa unijerenom vlagom. Kruška uspijeva na propustljivoj, dobroj, toploj zemlji, sa dovoljno vlage u dubini. Šljiva traži snažnu i prilično vlažnu zemlju. Trešnja uspijeva na hranljivoj, pjeskovitoj ilovači, kod koje je zdravica propustljiva. Veoma dobro uspijeva na bregovitim stranama. Višnja traži hranljivu, ne suviše snažnu podlogu. Uspijeva svuda gdje je trešnja. Orah traži najvećeg prostora radi rasturanja žila u širinu. Na uzvišenim kamenjarima, gdje preovlađuje bazalt, i na zemljištu sa koga je raskrštena stara šuma, kao i u brdima s krečnjačkim stenjem, uspijeva orah sa vrlo velikim prinosem. Kajsija traži dobru, trošnu i više pjeskovitu zemlju, s propustljivom zdravicom.

Potrebno je za uspjeh i prethodno pripremanje zemlje za voćnjake, naročito tamo gdje zemljište nije od prirode bogato i rastresito u većoj dubini. Kod zemlje zbitvene i teške potrebna je dublja obrada, rigolovanje. Za proljetno sadienje treba još jesen iskopati rupe, jer zemlja mržnjenjem i kraljenjem u svima slojevima u rupi izmekša. Ako to nije urađeno s jeseni, onda treba u proljeće dvije nedjelje prije sadienje iskopati rupe, koje opet ne treba da su skroz mokre.

Prije sadienje svake voćke treba pažljivo pregledati kojen i sve nagnječene, pokidane ili oboljele dijelove glatko sašijeti oštrim nožem do zdravog dijela, ali tako da klinasti potez osjecanja dođe s donje strane, na niže. Isto tako i u gornjem dijelu stabla treba izvršiti potrebno kresanje.

Narodno zdravlje

Pjegavi tifus.

Kao stalna posljedica svakog rata javljaju se strašne bolesti, u početku među ratnicima, a docnije i po svima onim mjestima, gdje su se bavili bolesni vojnici. Tako kolera, kuga, sr-dobolja i tifus satru posljedice rata više života nego li i sam rat.

Poslije balkanskog rata javila se u Srbiji dotle nepoznata bolest, koja je za kratko vrijeme poplavila skoro sva vojnička mjesta.

Ta je bolest tako zvani pjegavi tifus, jaka vrućica s pjejavim ospama po koži bolesnikovo.

Pjegavi tifus dolazi u red onih raznih i priljepčivih bolesti, koje se veoma lako i brzo prenose, ali se i pje-gavom tifusu još ne poznaje pravi izazivač i prouzrokovac. Iskustvo jasno govori, da je pjevavi tifus jako zarazljiv i prema tome da mora imati svog izazivača, ali ga na žalost medicinska nauka do današnjeg dana još ne poznaje.

U medicinskoj nauci nije još ni utvrđeno ni kako se prenosi pjevavi tifus. Zarazne se bolesti u opšte prenose ili neposredno dodirom s bolesnikom ili posredno dodirom onih predmeta ili stvari, koje su bile u neposrednoj blizini bolesnikovo i koje su ti bolesnici dodirivali.

Ali osim dodira, neposrednog ili posrednog, možda se kod pje-gavog tifusa zaraza prenosi i drugim načinom.

Pjevavi tifus je krvna bolest. Njeni još nepoznati prouzrokovaci kruže po krvi bolesnikovo, raznoseći svuda tolasne otrove. Uslijed oboljenja krvi javljaju se visoke groznice. Kod pje-gavog tifusa je dakle krv poplavljena još nepoznatim otrovima. Ako bi takvu oboljelu krv unijeli u zdravo čovječije tijelo, onda bi i ono oboljelo. Otada je jedmo jasno, da su sve sitne životinje, koje žive na koži čovječijoj, i koje se liane čovječijom krvi, dakle stjenice, buve i vaši, u stanju, da prenesu zarazu od bolesnika na zdravog čovjeka. Unoseći svoju oštru riliću u bolesničko tijelo, one se nanišu bolesne otrovne krvi; sišući drugi put krv od zdravog čovjeka, one mu rilićom prenesu zarazu i tako zaraze i tog zdravog čovjeka. Ovaj način prenošenja zaraze poznat je i nauci, ali se još ne zna, da li je taj način prenosa zaraze i jedini.

Pjevavi tifus kao i svaka zarazna bolest probavi izvjesno vrijeme u bolesnom čovjeku skrivena, pa se onda javlja visokom groznicom od 40 stepeni.

Skrivanje bolesti traje u pje-gavom tifusu 10-14 dana. Nekoliko dana pred visokom groznicom osjeća se čovjek neraspoložen, umoran, ne mill mu se jelo i piće, pokazuje dakle sve znake poremećenja. S visokom groznicom javljaju se glavobolja, sijevanje u kostima i mišićima, jezik se osuši i pokriva bijelom koprenom. Cetvrti ili peti

dan vatre izaspe se bolesnik, nekad po svemu tijelu nekad samo na nekoliko mjesta.

Po neki put su ospe u vidu crnih okruglih tačkica. Ospe i pjege traju samo nekoliko dana, pa se lagano izgube. Tako stigne i deseti dan oboljevanja i groznica u dva-tri dana, a nekad naglo, spadne na običnu tjelesnu temperaturu. Vratuština je sad prošla, ali bolest još traje. U svima dijelovima tijela nagomilali su se otrovi, gdje manje, gdje više, i sad oboleli organizam treba da svari i te zaostale otrove.

Najčešće se stalozavaju otrovi pje-gavog tifusa u mozgu. Bolesnici, i ako bez vatre, osjećaju jaku glavobolju, zbunjeni su, ne poznaju okolinu, nesvjesni su, neki put maštaju o raznim priviđenjima, razgovaraju glasno, viču i svadaju se. Nesvjesno vrše veliku i malu nuždu. Stanje bolesnika je teško, ali nada u ozdravljenje nije nikad isključena. Za koji dan se bolesnici vraćaju k sebi, svjesni su svog položaja, glavobolja popušta, glad se javlja, organizam se sam brani i spavava. Ali u mnogo slučajeva bolesnik se ne vraća iz zanosa. Polagana smrt opijašta takvog bolesnika svih muka i nevolja.

Vrlo često se talože otrovi u velikim pljuvačnim zaušnim žlijezdama. Bolesnicima oteku zaušnice, pa ili prodju laganim opadanjem otoka, ili se gnojna nečistoća upaljenih žlijezda izliva napolje na otvore, koji se stvaraju sami od sebe, ili hirurškim nožem.

To je u najkraćim potezima postanak i tok pje-gavog tifusa.

Pojavi li se u kom mjestu ova bolest, treba odmah najstrožije postupiti odvajanjem bolesnika u naročitu bolnicu, a svu okolinu mu držati 10-14 dana pod nadzorom, da se vidi da li se ne će bolest i kod ukučana pojaviti. Ova se zaraza sa uspjehom suzbija u bolnici, jer joj je, kao što je pomenuto, priljepčivost vrlo jaka.

Pravoga ličeka za liječenje pje-gavog tifusa nema. Ali ako se ne može liječiti, može se pokušati, da se saču-vamo. Što vijedi za sve zarazne bolesti, to najvećma vrijedi za pjevavi tifus. S jedne strane brzo izdvajanje bolesnika iz zdrave sredine, a s druge strane potpuno nemiješanje bolesnika sa zdravima učiniće, da se razbuktala bolest zadrži na prvim slučajima.

Još ako iz saznanja, da izvjesne sitne životinje mogu prenijeti ovu bolest, izvućemo korist, da budemo obratili najveću pažnju na čistoću odijela i preobuke, onda možemo zaista sa uspjehom na suprot stati pje-gavom tifusu.

Ko jedan put preboli pjevavi tifus, postaje siguran, da ga više ne će uhvatiti. Tifusni otrovi jednom prevreni u tijelu očeliče ga protiv ponovnog oboljenja od iste bolesti.

Ovo nekoliko ređaka neka posluži obavještenju o toj bolesti. Najviše dakle treba paziti na čistoću tijela i odijela. Samo se tako može sa uspjehom odbraniti od zaraze pje-gavog tifusa.

Razne vijesti

Kako je pronađen dinamit.

Mnoga velika, po čovječanstvo i njegov napredak važna otkrića pronađena su pukim slučajem. Naidjose na njih iznemada učeni ljudi, a gdje-kada i sasvim priprosti čovjek, onako, kako se namjeri slijepa koka na pšenično zrno. Tako je i dinamit, vanredno sredstvo za obaranje brda i kamenja, u ovom krvavom svjetskom ratu toliko strašno sredstvo odbrane i navale, takodje pronađen posve slučajno. Eto kako: Veliki i zaslužni naučenjak Alfred Nobel bavio se mišlju već od godine 1863. predjašnjega stoljeća, kako bi praskavo ulje nitroglicerina pretvorilo u krutu tvar. Nitroglicerina jest smjesa glicerina, koji vas svaki donekle poznaje, i hladne dušične i sumporne kiseline, a osobita je, ako i opasna svojstva, što se lako upali i što lako praska. Praskavost mu je osam puta jača nego li prask puščanoga praha. Nobel je to opasno praskavo ulje kušao različnim načinom pretvoriti u krutu tvar, ali posao izgledalo je — bio mu je uzalud. I ko zna, bili upravo njemu uspjelo nitroglicerina pretvoriti u krutu tvar, da mu pukim slučajem ne priskoči sreća u pomoć. Bilo je godine 1866. U radio-nički Alfreda Nobela prošuplji se jednoga dana jedna bačva puna nitroglicerina. Nitroglicerina procuri i razkrije se po podu. Golem strah snadije Nobela pred nesrećom, koja mu je prijetila. Medjutim na njegovo golemo čudo nitroglicerina se ne upali, već ga svega upije šupljikava zemlja, koja je bila rasuta po podu. Tu je šupljikavu zemlju Alfred Nobel upotrebijavao za otpremanje bačava punjenih nitroglicerinom. On je naine svaku takvu bačvu oprezno umatao u tu šupljikavu zemlju. Dakako, ta je pojava počela Nobela mnogo zanimati, pa je u prvome redu stao proučavati svojstva ovakve nitroglicerinom zasićene zemlje. Njegovo ga istraživanje uvjerilo, da je nitroglicerinom zasićena zemlja postala veoma praskava, pa je prema tomu nitroglicerina prešao u krutu stanju i dalje ostao praskav. Taj je puki

slučaj otkrio Alfredu Nobelu u jedan čas ono, što mu nijesu mogle da otkriju mnoge i mnoge besnene noći. Za Nobela je bilo sada samo još jedno važno. Naći zemlju koja upija mnogo nitroglicerina, a nije skupa i rijetka. Mnogim pokušajima napokon se uvjeri, da je u tu svrhu najbolja zemlja, što se dobiva od bijela, prašini slična kremenja šljunka, jer se pokazalo, da bijeli kremen šljunka upija trostruko toliko nitroglicerina, kolika mu je vlastita težina. Na primjer jedan kg bijela šljunka upije 3 kg nitroglicerina. Miješanjem nitroglicerina s bijelom prašinom kremenja šljunka dobio je Nobel smjesu sličnu malteru (mast, maz), kojoj je praskava snaga upravo tolika, kolika je i u čista nitroglicerina. Tu je praskavu smjesu Alfred Nobel prozvao dinamit, pa vam evo tako istinske povijesti dinamita i njegova postanka.

Najbolji puder na svijetu!

Mala doza stoji K. 2 — Velika doza stoji K. 4 — Može se posuda dobiti. Glavno prodavalište: „DIANA“ Handels A. G., Budapest V. Néador utca 6. 14

ERKSPOZITURA PESTANSKE-UGARSKE KOMERCIALNE BANKE u Beogradu — Rnez Mihajlova br. 50.

Specijalno odjeljenje za slijanje novca ratnim zarobljenicima i interniranima. Osnovna glavnicu i pričuve 232.000.000 kruna.

C. i kr. vojni kino
Koncert etapne bataljonske glazbe br. 409.
Raspored za predstave
od četvrtka 14. o. mj.
Predstava za momčad u 6 sati; svima pristupna predstava u 8 sati, i od petka 15. III. predstava za građane u 4, 6 i 8 sati.
1. Ratni izvještaji.
2. Nasljednik od Het-Steena, detektivska epizoda iz serije Fantomas. Sudjeluje Ehrich Kaiser Titz. Predigra i 3 akta.
3. Otac i njegova keč. Vesela igra.

Posljednje brzojavne vijesti

RADOSNI DOGAĐAJ U VLADARSKOM DOMU.

Povoljno stanje carice i kraljice. — Blagodarenje u Bukureštu. Kb. Beč, 13. marta. Stanje zdravlja Njenog Veličanstva carice i kraljice kao i novorođenog nadvojvode i dalje je potpuno zadovoljavajuće.

Kb. Bukurešt, 13. marta. Danas je povodom krštenja novorođenog sina Njegovog Veličanstva odsluženo svečano blagodarenje u katoličkoj sabornoj crkvi; blagodarenje su prisustvovali c. i k. ministar spoljnih poslova grof Czernin sa članovima austro-ugarskog izaslanstva pri pregovorima za mir, članovi c. i k. misije, glavni predstavnici njemačke vojne uprave u Rumunjskoj, predstavnici savezničkih država i t. d.

PROGRAM FINSKE VLADE.

Finska traži istočnu Kareliju i poluostrvo Kolu. — Hoće da bude bezbjedna od Engleske.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.) Berlin, 13. marta. Saradnik ovdajšnjeg lista „Voss'sche Zeitung“ rekle su sa nadležne finske strane medju ostalim: program finske vlade štoštaji se iz ovih triju glavnih tačkica: 1. čišćenja zemlje od boljševika; 2. rješavanja prednastavice pitanja i 3. rješavanja odnosa prema istočnoj Kareliji. Švedska je, veli se, izgubila svako pravo na aaland-ska ostrva, jer je ostavila Finsku na cjeliku, kada je ona očajnički preklinjala svoju susjedku za pomoć. Što se istočne Karelije tiče, to se ta pokrajina sama izjasnila i pridružuje Finskoj republici. Finska traži i poluostrvo Kolu do mora. Ako se, veli se, ne stvori velika Finska koja bi obuhvatila i istočnu Kareliju, neće se Engleska na veštita vremena izvršiti na poluostrvu Kolu.

NOVI VODJA IRŠKE NARODNE STRANKE.

Kb. London, 13. marta. Reuter javlja: Na mjesto pokojnog Redmonda izabran je jednoglasno za vodju irske narodne stranke John Dillon.

POTVRĐENA PRESUDA.

Kb. Amsterdam, 13. marta. Reuter javlja iz Parisa: Viši sud odbio žalbu na presudu, koju su bili podnijeli Bolo i Porthero.

K. K. PRIV. WIENER BANK VEREIN EKSPOZITURA BEOGRAD

poziva radi primanja novca poslatog posredovanjem srpskog crvenog krsta iz Ženeve niže imenovana lica, koja se imaju prijaviti našem naročito organizovanom reklamacijom odjeljenju, bilo lično sa potrebnim legitimacijama bilo pismeno s pozivom na publikovani redni broj označenog pored imena.

Iz unutrašnjosti:

Broj	IME	Mesto	Iznos
10066	Ljubomir Miletić, abadžija	Mladenovac	174-51
10067	Boža Živković limar, Gartenweg 10	Kruševac	149-33
10072	Bisenija Milutina Petrovića, advokata	Smerevo	250-05
10076	Kosja Kuzmanović, Stara Varoš	Kragujevac	149-33
10077	Luka Anđelić, mašinist iz Skoplja	Kos. Mitrovica	481-25
10078	Stanka Ubavilović učiteljica, Wiener gasse 14	"	414-25
10079	Mica ud. Gjurića biv. opancara, Jevremova 40	Valjevo	203-21
10083	Lenka Dobrice Lazića, advokata	"	250-05
10084	Ljuba Stimić, sreski praktikant	Arandjelovac	288-05
10085	Ljubomir Stimić, sreski činovnik	"	281-05
10086	Slavka Aleksandrović „Vila Orah“	Vrnjci	93-25
10087	Anka A. Milečević, Glavna 172	Kragujevac	200-95
10089	Zivoia Raičić, Vršaršice	"	124-20
10091	Leposava Dimitrijević, Beogradska 10.	"	122-—
10092	Mileva ud. Svetozara Gjurića, biv. narednika	Užice	165-64
10093	Natalija Stefanović, telef.	Gor. Milanovac	602-57
10095	Stevka Raja Mičić udova, Majer str. 4	Smerevo	174-51
10096	Katica Gjorgjević, Glavna 62	Kragujevac	151-97
10099	Hatzek Izraeljević, Maser	Vrnjci	352-75
10100	Porodici Dr. Josifa Vidakovića	Kragujevac	889-50
10101	Porodici Dr. Milovana Milovanovića, šmit. kapet.	"	614-—
10102	Natalija mati Dragutina Kostića, nar. Zeleznička 40	Kragujevac	374-10
10103	Jezdimir Todorović otac Radomira, Singeltna 16	"	424-—
10104	Porodici Cvetka Petkovića, profesora	Novi Pazar	529-01
10105	Branka Vavić priprav. učitelj, West str. 45	Kragujevac	151-29
10110	Dragutin Vasić, učitelj	G. Milanovac	102-58
10111	Ilija Gjurić, pošanski činovnik iz Svilajnce	Palanka	288-05
10112	Mileva D. Ivanović	Palanka Smed.	159-77
10113	Draga Milana Katić	Palanka Smed.	146-75
10116	Darinka M. Stojanović, Rudnička 46	Kragujevac	392-75
10117	Aleksandar Simonović, Denkmal 26	Kruševac	174-51
10118	Natalija ud. Vasilija Jordanovića, sv. iz Štjegovca	"	171-61
10119	Ruzica M. Pavlović, Nordwest str. 4	"	292-16

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihailo ul. 38

Dentista F. B. Brill

— Beograd. —
Makedonska ulica broj 5.
(do pošte)
„Amerik. specijalista“.

„ZUBE“ vještačke u zlatu i u kaučuku samo se u momem ateljeu izrađuju po najboljem originalnom američkom sistemu. Primam od 8—12 i 6. Nedjeljom od 9—11.

Kupovine i prodaje.

Ženske cipele

plittke i duboke, odlične, predratni materijal, br. 34—38. Posoljne cijene. Na par i u više. Radnja Kralja Aleksandra ulica 10. 35019-2

Kupujem

stare knjige, biblioteke i knjižnice po najboljoj cijeni. Antikvarnica S. Debeljevića, Makedonska ulica 26. 35508-2

Pirotske čilimove i zavese

kupujem, plaćam dobro. Djoka K. Vasiljević, trg., Knez Mihailova 46. 35532-2

Ženski šeširi

i ostali noviteti stigli. Cijene sa znatno jeftinije. Novi salon Sime M. Lazarevića, Kralja Milana br. 120 (iznad Slavijih). 35553-2

Daske,

bukove, breštene i sve ostale vrste tvrdog drveta, kupuje i plaća po dnevnoj cijeni najbolje stolarska radionica III i Jug. Kralja Aleksandra ul. br. 7. 35574-2

Traži se

siužavka za sav kućevni posao. Javiti se u ulici Jovanova 46, od 8—12 prije podne. 35588-8

Na prodaju Kasa Nr. 3.

sa duplim ključevima dobro očuvana i 2 mašine šivače, 1 šusterska. Za adresu u upravi ovoga lista pod brojem „Kasa 819“. 35603

Kuća na prodaju

nova od tvrdog materijala, 4 sobe sa lica, sušerni i podrum, električno osvjetljenje, u avilji soba i kuhinja, bašta uređena. Ista se nalazi u ulici Sv. Prohora br. 8, kod strogog spomenika, više Slavije. Za uslove upititi u Vatrogasnoj ulici 29, Beograd. 35649-2

Ma prodaju

pegierski alat vrlo jeftin. Uplatiti Knez Miletina ul. br. 7. 35638-2

Traže se

jedna dečija kolicica ko ima na prodaju. Ponude slati administraciji pod znakom „Dečija kolicica 825.“ 35629-2

Angro radnja

Josifa J. Karilo
Knez Mihailova 38, preko puta Grand Hotela, dobila je veliku partiju plavog posudja, staklariju i porcelan. Prodaja samo na veliko. 35611-2

Modistkinjama u Unutrašnjosti!

Preporučujem veliki izbor ženskih stanih šešira za letnju sezonu. Will Schosberger, Saborna 30. 35659-2

Prodaje se:

dečija kolicica, svileni srpsko platno, frak, cilindar, dečije cipele nove Nr. 20. Obratiti se administraciji pod znakom „Prodaja 874.“ 35626-2

Na prodaju

1 kancelarijski pult, 1 ogledalo, 1 divan (otoman) i 1 orman. Uplatiti u administraciji ovog lista pod „Prodaja 829.“ 35647-2

Klavir (Higon)

nov mahagoni i jedan polovan klavir Pügel, crn, prodaje se kod Antona Hrona-Tleienbacha, Klaviershimers, Makedonska ul. 19. Vidjeti svaki dan, osim nedjelje po podne. 35672

Namještenja.

Traži se

sa poslugu, u jednoj dobroj kući bez dece, mladja djevojčica ili starija žena, koja bi bila verna kućevnim poslovima. Dobra plata, hranu i stan. Javiti se: Deligradska ul. br. 28. 35688

Tražim vešerku

za nekoliko dana, po mogućnosti, koja zna i glačati. Prijaviti se kod gospođe Pinto, Kosovska ulica 43, u avilji, parter česno. 35666

Berberski pomoćnik

traži se da stupi odmah u posao. Uplatiti u kafani „Dva portretima“, Makedonska 37. 35669

Potrebuje pomoćnika

koji je poznat sa trgovcima iz unutrašnjosti, Radnja Binje Mandila, Vatrogasna broj 29, Beograd. 35613-3

Kući se kuharica

pri menaži ili u bolnici i kod manje porodice činovnika. Uplatiti u upravi lista pod „Kuharica 831.“ 35667-3

Knjigovodja

vješt bilansiranja i reviziji knjiga nuđi se za rad po podne. Adresa u upravi lista pod znakom „Vješt 826.“ 35638

„GRAND HOTEL“ traži više žena za rad.

1094-3

Stanovi. Stan

sa dve sobe, predsobljem i kupinom, izdaje se odmah u Bilojskoj ulici 28. Za cijenu i uslove obratiti se u Dečanskoj ulici 15. 35623-4

Traži se

stan, po mogućstvu zasebna kuća, sa 3 sobe, kupinom i ostalim pripadajućim, u sredini varoši. Obratiti se administraciji lista pod znakom „Soba 823.“ 35623-4

Traži se stan

sa tri sobe, električno osvjetljenjem i ostalim pripadajućim, na istočnom ili zapadnom Vračaru. Ponude slati u radnju Dr. Mitrovića, Terazije III Dragutin Nikola, Kralj Milutinova 49. 35641

Traži se stan pod kiriju

od 1. aprila, sa tri prostorišne sobe, kupinom, podrumom, po mogućstvu i sa baštom i električnim osvjetljenjem, u sredini varoši III u okolini hotel „Slavija“. Adresu ostaviti u administraciji pod znakom „Slavija 822.“ 35617-4

Razno. Milica Jelić

poziva svoju kćerku Ljubicu Milivojević i sina Lazua, da javi svoju adresu, ulicu i broj gdje se nalaze u Skoplje. — Milica Jelić, Slavijska ulica br. 8, Beograd. 35634-5

Jovan i Rina Ristić iz Paroćina traže.

Stevana i Ružu Radovanović koji su bili u Banjici u Ugarskoj, neka se javi svojim roditeljima. 35682-5

Koza

izgubljena kod donjeg grada i kalimegdana, žuta sa bijelim šarama, rogata. Ko je bude našao, neka je dovede Donja ulica br. 3, gdje će dobiti pristojnu nagradu. 35631-5

Zahvalnost

Sestrice i braće pok. Desanke Petrovićeve maturanke, izjavljuju veliku blagodarnost g. g. trgovcima i gospodjama koji novčanom prilogom i stvarima pomogloše, da se naša mila seja pristojno sahrani. 35657-5

KORESPONDENCIJA.

Jovanu Premoviću, Geneva, Kao dobrovoljac u srpsko-bugarskom ratu, ostao sam bez desne noge, imam oca starog 80 godina, ženu i sitne djece, svi nesposobni za rad, odmanja nemam nigdje ništa, sa 9 člana porodice živim u nevolji. Stoga molim poradiće, da mi se šilje po jedna partija novaca da bi mogao lagije prehraniti svoju porodicu. Blagodari Petko Mitnić, zemljoposjednik iz sela Žitkova, opština zvečanica, Mitrovića, Kosovo. A 2966-8

Jovanu Premoviću, Geneva, Molim vas, izvjestite mog brata dr. Dimitrija Antulu u Parizu, da sam kod svoje kuće u Beogradu i da sam zdrav. Molim ga da mi se što prije javi, pošto od septembra prošle godine nikakve vijesti nisam od njega dobio. S poštovanjem M. Antula, Kralja Aleksandra br. 184. 35616-8

Jovanu Premoviću, Geneva, Molim vas lijepo, dostavite ovaj oglaš mome mužu Petru Krđiću, činovniku ministarstva vojnog: Petro, javi gazda Jovanu, da je Kata sa djetom došla ovdje 27. februara, zdrav sv si, samo su u oskudici. Neka odmah novac pošalje, do danas nije ništa dobio. Novac neka se šalje preko Natalije Stojković, za Katarinu Stojković, zbog potpisa. Tebe i gazdu svi pozdravljamo. Hristina Krđić, Avalaninova 6, Beograd. 35610-8

Jovanu Premoviću, Geneva, Pošto sam bila privremeno otišla iz Beograda u Leskovac, to sam tamo na laski poreskog odjeljenja sa momom majkom Peristom Nestorovičkom primala našu penziju sve do 1. januara 1916. godine. Od toga doba ništa više nisam primala, nit nam je što god slalo. Moje penziona knjižica nosi Part. Br. 1610 i glas na sumu od 149.50 din. mjesečno, a majkina knjižica je Part. Br. 475 sa 39.75 din. mjesečno. Molim vas za zamit se gdje treba, da nam se novac pošalje, jer smo u oskudici. Unaprijed vam blagodaram. Milica Kovačević, Gimnazijka ul. br. 23, Beograd. 35619-8

Jovanu Premoviću Geneva za Miloša Savčića, inženjera Geneva. Molim vas lepo da me izvjestite za mog brata Radoja Savčića koji je bio u Skoli u Hantsev, nije se javio već četiri mjeseca. U brizi smo, majka i brat. Molim svaku pomoć koja bi mi trebala učiniti nam ja ću vam je rado priznati. Učtiv Mihajlo Savčić, kontrolor brodarskog društva, Višnka ul. br. 49, Beograd. 35630-8

Jovanu Premoviću, Geneva, za gospođu Vogel, Pariz Hotel Weesen, Švajcarska. Pošto-vana gospođo! Molim vas dostavite mome sinu Dragomiru, da me izvjesti šta je sa Dušanom, koji se 9 mjeseci nije javio, a jednog neka mi se on i Vladimir javi. Novac redovno primamo. Svi smo zdravo i pozdravljamo. Vam! gospođo blagodari Persida Sarić, Mišarska ulica 5, Beograd. 35628-8

Jovanu Premoviću, Geneva, za Vojislava O. Živkovića, pošta „O. B.“ Dragi moj Voj! Tvoju poslednju kartu od 25. decembra dobio sam. Od tebe stalno dobijam karte, na koje ti više puta pišah, i veoma me iznenadjuje zašto ne dobijaš. Zdrava sam, piši na adresu: Natalija Maksimović, Teretina 4, Palanka. 35613-8

Jovanu Premoviću, Geneva, da dostavi Žilki Mitroviću, An du Mall, Nr. 150, Genève. Molim te, prijatelju, da dostaviš mome mužu Marku Pavloviću, majoru, ovo: Dragi Marko! Ja i djeca Olga i Bora, oca i majka i svi ostali zdravi smo. Molim te, javi nam se, jer mnogo brijemo o tebi i Ješi. Pošaljite nam svoje slike. Novac sam dobio stopdeset, četiri stolno i trista osamdeset kruna. Tebe i Ješu pozdravlja i voli Milka, Olga i Bora Pavlović, Petrovac. 35644-8

Jovanu Premoviću, Geneva, da dostavi Gjoki Maričeviću, Hotel Nicole, Rue de Berne 15, Genève. Molim, da izvjestite jakova Simonovića, devetog puca obveznika, da smo svi kod kuće zdravi, njegove karte redovno dobijamo i odmah mu odgovaramo. Poslala sam mu sliku djece, neka i on nama pošalje svoju. Lusia i Kosta su kod kuće, Ranko u Austriji. Pozdravljaju ga Bora, Bojka, majka, Zora i Jela. Vama zahvaljuju na dobroti Jela J. Simonović, Petrovac. 35643-8

Jovanu Premoviću, Geneva, Molim vas izvjestite me, šta je sa Milutinom Gjorgjevićem, Rue Vieux Grenadins 6. Isti se od oktobra ne javlja. Ljubica Gjorgjević, Lazarevac. 35656-8

NA ZNANJE!
Nabavio sam veću količinu **VINA** crnog i bjelog koje ću prodavati po umjerenoj cijeni na veće i manje količine u zgradi **MESARSKÉ BANKE** Zeleni Venac 2. Dostavljam ovo p. potrošačima radi znanja. Radnja je otvorena od 7 sati jutro do 7 sati uveče. 35585

Jovanu Premoviću, Geneva, Molim, da me preko Beogradskih Novina izvjestite za mog mužu Miloja Pantića, vojna pošta 28, iz Male Moštаницe, vojnog obveznika, kulara 7. puca, prije toga bio poslugu kod Marka Isapelnika vojne muzike u Blagodarna Krunja Pantić, Mala Moštаницa, kuće broj 26, pošta Umka. 35637-8

Jovanu Premoviću, Geneva, da dostavi Gjoki Maričeviću, Hotel Nicole, Rue de Berne 15, Genève. Molim, da javite mome mužu Vladimiru Milivojeviću, telegrafisti, da nam piše, jer ja mu često pišem preko vas, ali odgovora ne dobijam. Vas i njega pozdravlja Milica i Žilka Milivojević, Petrovac. 35645-8

Jovanu Premoviću, Geneva, Učtivo molim, da se izvjestite za mog brata Milana Jodića, djaka učiteljske škole, rodom iz Šapca 1897. god. Posljednji put se javio iz Skoplja 1915. god. iz bolnice engleske misticije Ledl Peđzet. Unaprijed zahvalna sestra Zorka Josić, Beogradska 85, Sabae. 35642-8

Jovanu Premoviću, Geneva, da dostavi Aleksi Orebenaroviću, Geneva. Molim, izvjestite mog mužu ilju Radonića ture, da zbog nesporazuma ne mogu više sjediti kod djevera u Kamenici. Od sada se nalazim u Kruševcu, da mi novac pošalje. S poštovanjem zahvalna Ruža, Unterstr. Nr. 11. 35636-8

Umoljavam svakoga, koji bi što znao o mome sinu Milanu Dimitrijeviću, vojniku 15. puca timočke divizije, II. bataljon, I. poziv, da me izvjesti. Isti je rođen u Vukmanovcu, srez Jagodina, bavio se u godini 1915. na bugarskoj granici, bio je ranjen i kako čujem da je umro 31/12. 1915. Pošto nije ta vijest službeno potvrđena, a od dvije godine nemam vijesti, to molim, da mi svaki koji ma šta o njemu znae, javi, da me prestane mučiti nezvesnost. Blagodari Nesti Dimitrijeviću, Vukmanovac, srez Jagodina. A 2970-8

Umoljavam svakoga, koji bi me znao izvjestiti o mome sinovcu Radomiru Markoviću, iz Pudaraca, srez Gročica, koji mi se nije javio nikako od bežanije, tako, da ne znam šta je sa njime i gdje je, da me izvjesti na adresu: Milorad Marković, Popović Mall, srez kosmajski, Bežik Rajta, na čemu unaprijed tople blagodaram. 35650-8

Oglašajte u „Beogradskim Novinama“

Petrović: Gramatika (šrilica)
Njemačkog jezika
Francuskog
Engleskog
Talijanskog
Ruskog
svaka K 5.50

Mozu se dobiti u knjižari „NAPREDAK“ Beograd, Kuzav Mihajlova ul. 9. 1098-VII

NAJNOVIJI Proletni Bazar! mogu se dobiti u KNJIŽARI „NAPREDAK“ Beograd, Knez Mihajlova 9. 1116

STOVARISTE OBUCA!

RADIVOJ SAVIN I DRUG
BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA UL. BR. 7.
PORED KAFANE „GAR“.

preporučuje svoje dobro sortirano stovarište ženske i muške obuće od boka i ševroa, dečije obuće u svim veličinama za VRBICU i uskršnja praznike, upozoruju se p. muštarije da požuru sa kupom naročito sa dečijom obućom dok 1111 izbor traje.

EKSPOZITURA UGARSKE OPŠTE KREDITNE BANKE

BEOGRAD, Knez Mihajlova ul. 39.

izvršuje Isplate za vojne zarobljenike i internirane

u injestima: Austro-ugarske monarhije, Njemačke, Bugarske, kao i u zaposjednutim oblastima, po najpovoljnijim uslovima. 1123

Prema naredbi a. i k. glavne vojne gubernije u Srbiji otpočelo je dole potpisano preduzeće rad na opravci

vaga i tegova.

Opravlja vage i tegova kao i nove dijelove na istima naplaćuje preduzeće po cijenama propisanim od strane glavne vojne gubernije. Nepokretne vage na mostovima opravljaju se u najkraćem vremenu.

Beogradsko preduzeće za izradu vaga i tegova
Ružina ulica broj 19. 1129

KROJAČICE

kojima je povjereno izradjivanje vojnih artikla u odjeći, primaju se odmah u posao Aleksandrova ulica broj 68. — 35680

Konfektionsanstalt.

† Milica Anđelković

sestra pokojnog Milana Brankovića

preminula 13. marta prije podne. Pogreb u četvrtak, 14. ov. mjes. u 2 sata poslije podne.

Stan: Pivarska (Kondina) ulica 13. Beograd, marta 1918.

U ime ožalošćene porodice sestrić: Kosara i Mihailo Avramović. 35675

Javljam svima rođacima, prijateljima i poznanicima, da smo našem dragom i milom ocu

† Mladenu Popoviću

svešteniku iz Ribaske Banje

koji je umro 23. februara 1917., davali 5. marta 1918. godišnji parastos o čemu izvještavamo sve naše poznanike.

Gor. Milanovac, marta 1918.

Duboko ožalošćeni: kćeri: Ljubica i Dara, zetovi: Gjurgje Jovanović sveštenik i Milutin Janković trg. i ostala rodbina. 2969

Mome dobrom i plentenitom suprugu

† Todoru Bojkoviću

btv. trgovcu ovd.

davaću godišnji parastos u sobotu 16. ov. mj. u 10^{1/2} sati prije podne u Vaznesenskoj crkvi, o čemu izvještavam rodbinu i prijatelje.

Beograd, marta 1918.

Ožalošćena supruga Vidkosava T. Bojkovića sa familijom. 35627

Ožalošćena porodica pokojnoga Dr. Jovana Gjurića, biv. apotekara ovdašnjeg, javlja srođnicima i prijateljima, da će svome milom i nikad neprežaljenom

† Radojici - Radi J. Gjuriću

svršenom maturanu beogradske gimnazije

prirediti trogodišnji parastos u sobotu 16. ovog mjeseca u 10 i po sati prije podne u Sabornoj crkvi.

Staro-crkvena (Bosanska) ulica 19.
12. marta 1918.
Beograd. 35660

godišnji parastos u sobotu, 16. o. mj., u 10^{1/2} sati prije podne u Vaznesenskoj crkvi.

Beograd, marta 1918. 35643

Javljam svima prijateljima, da je naš dobar otac, svekar, deda, ujak i tast

† Vukola Jevdjević

sveštenik

preminuo u Zirci 5. o. mj. u dubokoj starosti, ostavivši za sobom sname, unučice i prauučice, koji su se nalazili oko njegove samrtne postelje, te svoje sinove, unuke i zetove, koji će u daljini oplakivati njegovu smrt.

Priboj (Sandžak), marta 1918.

Ožalošćena porodica Jevdjević i njena rodbina. 35661

S velikim bolom u duši, javljamo srođnicima i prijateljima, da je naš dobar

† Stanko Vasić

kafečdžija

preminuo juče u 5 sati poslije podne u 60. godini života. Pogreb će biti sutra u 2 sata poslije podne.

Stan: Topčiderska ul. 35, Beograd, 13. marta 1918.

35679 Ožalošćena porodica.

Javlja srođnicima, prijateljima i poznanicima, da će svom nezaboravljenom i milom drugu

† Mihailu Posnikoviću

advokatu

davati četrdesetodnevni pomen u sobotu—16. marta o. g. u 11 sati prije podne u crkvi Sv. Nikole na Novom groblju.

Posebno tramvajaska kola čekaće na Terazijama u 10^{1/2} sati. Beograd, marta 1918. 35664

„ASSICURAZIONI GENERALI“

C. kr. povel. osjeđuravajuće društvo

daje ovim na znanje, da njezin ravnatelj g. Robert Neuberg za vrijeme u Beogradu boravi.

Isti daje obavještenja radi zaostale neuplaćene premije i prima uplate. :: Ujedno preduzima ponude na osjeđuranje na ljudski život i protiv požara.

Prima stranke svakodnevno od 10 do 12 sati prije podne „Park Hotel“ soba br. 16. 35578